

Kansallinen digitaalinen kirjasto ja arkistopalvelut



Tiedon saatavuus ja tutkimuksen vapaus
KAM-juridisen yhteistyöryhmän seminaari
Arkistoneuvos Jaana Kilkki, Kansallisarkisto
12.12.2011



KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Esityksen sisältö

- Kansallinen digitaalinen kirjasto ja asiakasliittymä
- Arkistosektori osana Kansallista digitaalista kirjastoa
- Arkistoaineiston saatavuus juridisesta näkökulmasta
- Kansallinen digitaalinen kirjasto ja käyttörajoitetut arkistoaineistot



KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Saatavuus ja saavutettavuus

➤ saatavuus (availability)

- palvelu tai tuote on tarjolla tai tilattavissa
- kuinka varmasti palvelu on tarvittaessa käytettävissä
- ei sisällä ajatusta onko erilaisten ihmisten kannalta hyvin toimiva

➤ saavutettavuus (accessibility)

- tuotteen tai palvelun tarjonnan helppo lähestyttävyyys ja **erilaisten yleisöjen tarpeiden huomioiminen**
- mahdollisuus helppoon ja esteettömään käyttöön (osallistumiseen ja elämyksiin)

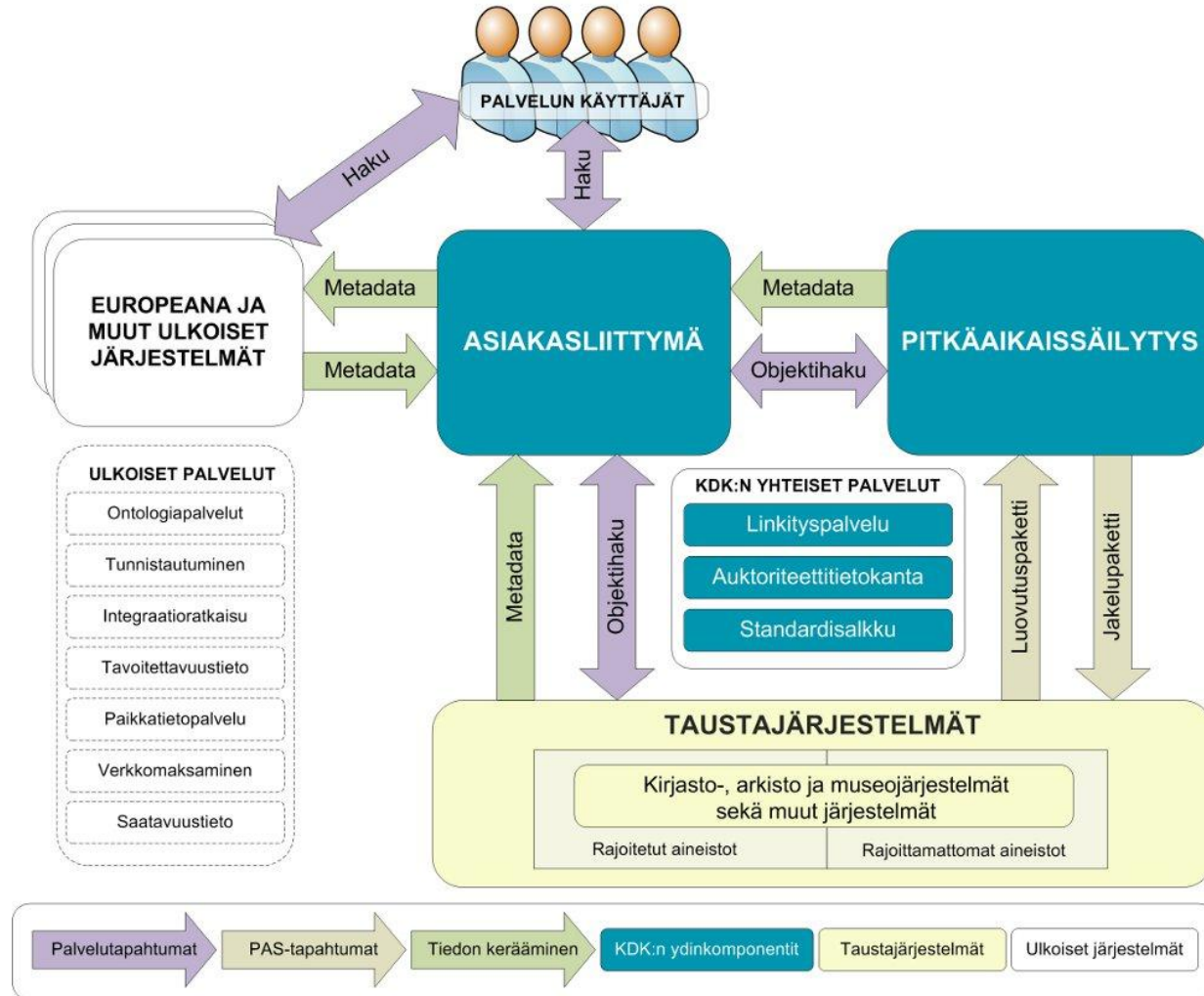


Mikä KDK on?

- KAM-sektoreiden yhteisiksi näkemien palveluiden tuottamisen foorumi, joka
- toimii sektoreiden keskinäisen ja sisäisen yhteentoimivuuden kehittämisen moottorina
- asiakkaille tarjottava palvelu on laadukas metadata asiakasliittymän välityksellä
- sektoreille tarjotaan infrastruktuuria, jonka päälle omat palvelut voidaan toteuttaa
 - PAS-palvelut
 - nimipalvelu: nimien auktoriteettitietokanta
 - yms



KDK-kokonaisarkkitehtuuri



KDK-asiakasliittymä

- tavoitteena rakentaa eritasoisia näkymiä: kansallinen, sektorikohtainen, organisaatiokohtainen
- **kansallinen näkymä** on hallinnolliset rajat ylittävä käyttöliittymä KAM-sektoreiden kaikkien organisaatioiden taustajärjestelmiin
- taustajärjestelmistä välitetään kansalliseen ja/tai sektori-näkymään metadataa, jonka avulla asiakas kykenee löytämään ja paikallistamaan haluamansa aineiston



KDK-asiakaskäyttöliittymä

- digitaaliset tiedostot voidaan joko välittää näkymään tai asiakas ohjataan KAM-organisaation taustajärjestelmään käyttämään niitä
- KAM-organisaation muita palveluja (taustajärjestelmiä) voidaan integroida asiakasliittymään siten, että asiakas siirtyy niihin saumattomasti
- **metadatan laatu siis tuotetaan ja varmistetaan KAM-organisaation taustajärjestelmässä: KDK tarjoaa (vain) asiakkaan käyttöliittymä näihin järjestelmiin**



rippikirjat

Kaikki arkistot



Haku

Tarkennettu haku

Näytä vain

Online-aineistot (2 917)

Saatavissa (1 220)

Tarkenna hakua

Tekijä

Loimaan seurakunta (26)

Kustavin seurakunta (22)

Maarian seurakunta (20)

Naantalin seurakunta (16)

Huittisten seurakunta (14)

Näytä 4 lisää ▾

Kokoelma

Loimaan seurakunnan arkisto (26)

Kustavin seurakunnan arkisto (22)

Maarian seurakunnan arkisto (20)

Naantalin seurakunnan arkisto (16)

Huittisten seurakunnan arkisto (14)

Näytä 4 lisää ▾

Luontipäivä

Vanhempi kuin 1700 (122)

1700-1800 (1 321)

1800-1900 (3 401)

1900-1910 (2 312)

1910-1920 (1 122)

4 137 tulosta kohteesta Kaikki arkistot

Näytä vain Online-aineistot (2 917)

Saatavissa (1 220)



Arkistoyksikkö

☆ Rippikirjat

Kustavin seurakunta 1690-1712

Kustavin seurakunnan arkisto KIRKON PÄÄKIRJAT HAKEMISTOINEEN / Pää- ja rippikirjat

[Online-käyttö](#)

[Näytä online-sisältö](#)

[Sijainnit](#)

[Lisätiedot](#)

[Arvostelut ja tagit](#)

[Lisää](#)



Arkistoyksikkö

☆ Rippikirjat

Loimaan seurakunta 1696-1701

Loimaan seurakunnan arkisto KIRKON PÄÄKIRJAT HAKEMISTOINEEN / Pää- ja rippikirjat / Loimaan rippikirjat

[Online-käyttö](#)

[Näytä online-sisältö](#)

[Sijainnit](#)

[Lisätiedot](#)

[Arvostelut ja tagit](#)

[Lisää](#)



Arkistoyksikkö

☆ Rippikirjat

Loimaan seurakunta 1707-1724

Loimaan seurakunnan arkisto KIRKON PÄÄKIRJAT HAKEMISTOINEEN / Pää- ja rippikirjat / Loimaan rippikirjat

[Online-käyttö](#)

[Näytä online-sisältö](#)

[Sijainnit](#)

[Lisätiedot](#)

[Arvostelut ja tagit](#)

[Lisää](#)



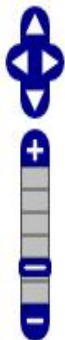
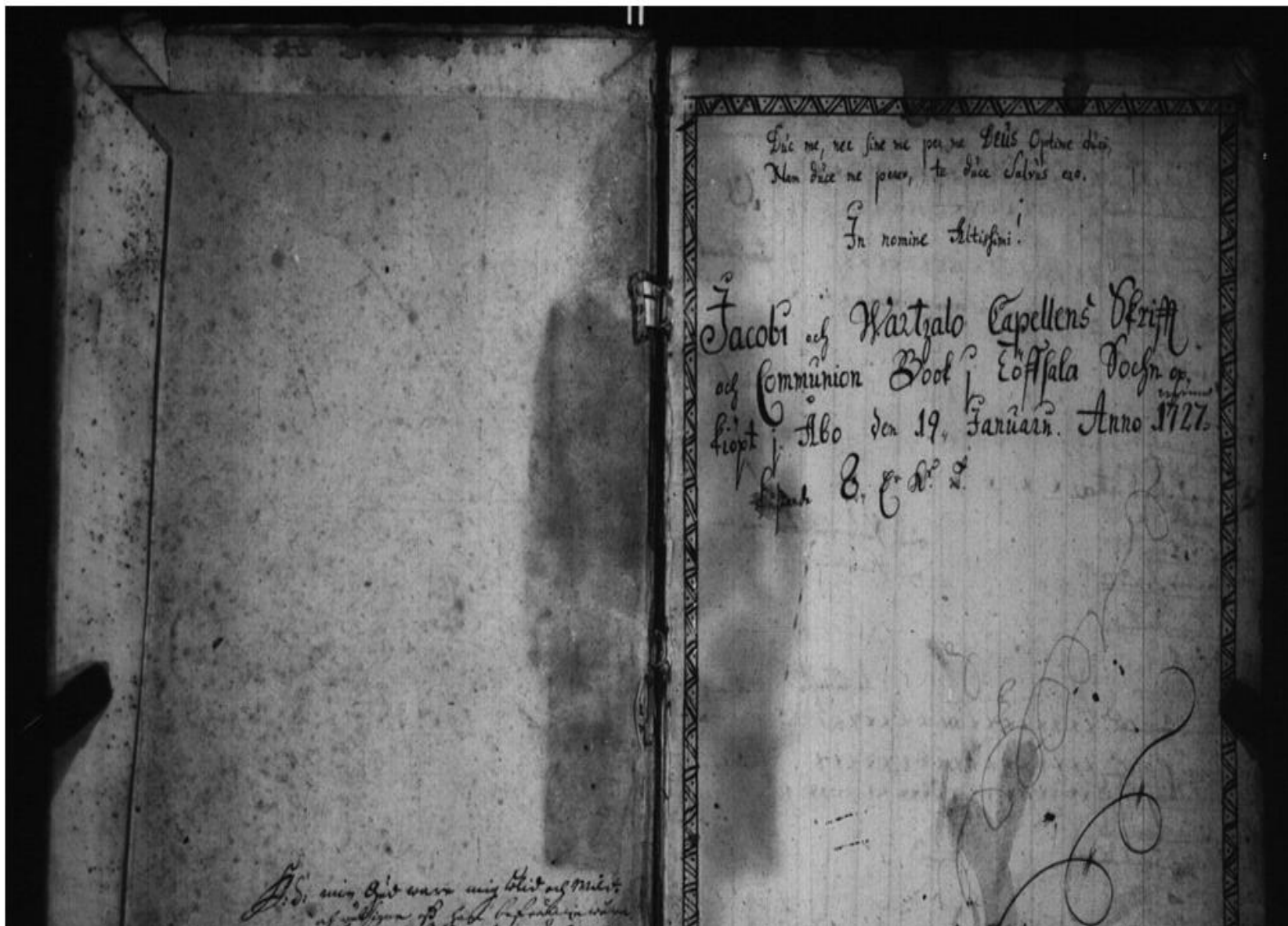
Arkistoyksikkö

☆ Rippikirjat

Kustavin seurakunta 1727-1742

Kustavin seurakunnan arkisto KIRKON PÄÄKIRJAT HAKEMISTOINEEN / Pää- ja rippikirjat

[Online-käyttö](#)



KDK ja arkistosektori

- *Kansallinen digitaalinen kirjasto -hankkeen tavoitteena on varmistaa **kulttuurin** ja **tieteen** digitaalisten tietovarantojen tehokas ja laadukas hallinta, jakelu ja pitkäaikaissäilytys. Lisäksi hankkeessa edistetään **kulttuuriperintö-** ja **asiakirja-aineistojen** digitointia.*
- *OKM, **kulttuurin saavutettavuus**: Kulttuuritarjonta on saavutettavaa, kun erilaiset yleisöt voivat käyttää sitä ja osallistua siihen mahdollisimman helposti ja esteettömästi. Saavutettavuus merkitsee osallistumisen mahdollisuutta **kaikille ihmisille**.*



KDK ja arkistosektori

- arkistot säilyttävät kansallista **kulttuuriperintöä**, mutta
 - arkistot eivät tarjoa suoria mahdollisuuksia kulttuuriin osallistumiseen ja elämyksiin
 - syntyvät sen kautta, että tutkimus jalostaa arkistoaineistot erilaisten yleisöjen ja kaikkien ihmisten saavutettavaksi
 - **tutkimus** on muutoinkin ainoa yleisö, jonka esteettömästi saatavissa arkistoaineisto on: lainsäädäntö määrittelee
- tieteellinen tutkimus, historiallinen tutkimus, sukututkimus: laki ei määrittele näiden eroa



Lainsäädäntö ja arkistoaineiston saatavuus

- lainsäädännön tuottama saavutettavuuden este on verkkopalveluiden tuottamisessa keskeinen huomioitava asia
- kun otetaan huomioon asiakirjoja laadittaessa, arkistoja kuvailtaessa ja palveluja rakennettaessa, voidaan saatavuus erilaisille yleisöille varmistaa
- on kaikkien vapaasti saatavilla olevat metatiedot ja aineistot/aineistojen osat ja
- käyttöoikeuden mukaisesti saatavissa olevat metatiedot ja aineistot: vahva tunnistautuminen; virtuaalinen tutkimusympäristö



Lainsäädäntö ja arkistoaineiston saatavuus

- ongelmallista on nykyisen 100 vuotta nuoremman paperiaineiston saavutettavuus verkkopalveluna
 - aineisto on syntynyt ja kuvailtu maailmaan, jossa käyttö tapahtuu aikaan ja paikkaan sidotusti
- suurin ongelma ovat henkilötietoja sisältävät metatiedot: monien arkistojen keskeisen tärkeää kuvailutietoa, mutta vahvan tietosuojan alaista
- lähtökohtaisesti arkaluonteiset henkilötiedot voidaan jättää kuvailussa esittämättä,
- mutta näin syntyy saavutettavuuden este niillekin yleisöille, joilla olisi oikeus tällainen tieto saada



Lainsäädäntö ja arkistoaineiston saatavuus

- tutkimuksen paradigmat muuttuneet tavalla, joka vain korostaa arkaluonteisen henkilötiedon merkitystä kuvailussa ja hakutietona
- samalla kun henkilötietojen suoja entisestään kiristyy
- tutkimus korostaa **oikeutta muistetuksi tulemiseen**: vallan ytimien ulkopuolella olevista ilmiöistä ja ihmisistä kertominen
- normimaailma korostaa **oikeutta unohtamiseen**: kulloinkin arkaluonteiset henkilötiedot pitää hävittää
- tutkimuksen ja arkistojen välisessä keskustelussa arkistot asettuneet osaksi normimaailmaa: arvokeskustelu



KDK ja käyttörajoitetut arkistoaineistot

- asiakasliittymä ei tarjoa palveluja metatietojen ja aineiston käytön rajoittamiseen, ne on tuotettava tausta-järjestelmissä
- asiakas hakee ja löytää aineiston metatiedot kansallisen näkymän kautta ja saa tiedon, että aineisto on käyttö-rajoitettua ja edellyttää käyttö lupaa
- tästä eteenpäin prosessi etenee kunkin arkiston omien käytäntöjen mukaisesti
- arkistolaitos: asiakas siirtyy AL:n omaan sähköiseen palveluun, jonka kautta voi hakea käyttö lupaa



muuttoluettelot

Kaikki arkistot



Haku

Tarkennettu haku

Tarkoititko: [tuomioluettelot?](#)

Tarkenna hakua

Archive Level

[item](#) (1)

[series](#) (1)



2 tulosta kohteesta **Kaikki arkistot**

Tarkennettu: kokoelma: [Viipurin vapaaseurakunnan arkisto](#) X



☆ Muuttoluettelot

Suomen vapaakirkko 1925-1942

Viipurin vapaaseurakunnan arkisto LUETTELOT / Muuttoluettelot

Saatavissa: Kansallisarkisto 2214554.KA

Arkistoyksikkö

[Pyyntö](#)



[Sijainnit](#)

[Lisätiedot](#)

[Arvostelut ja tagit](#)

[Lisää](#)



☆ LUETTELOT / Muuttoluettelot

Suomen vapaakirkko 1925-1942

Viipurin vapaaseurakunnan arkisto

Saatavissa: Kansallisarkisto 278621.KA

Arkistoyksikkö

[Sijainnit](#)

[Lisätiedot](#)

[Arvostelut ja tagit](#)

[Lisää](#)

2 tulosta kohteesta **Kaikki arkistot**

Muuttoluettelot

Suomen vapaakirkko 1925-1942

Viipurin vapaaseurakunnan arkisto LUETTELOT / Muuttoluettelot

Saatavissa: Kansallisarkisto 2214554.KA

Pyyntö

[Sijainnit](#)

[Lisätiedot](#)

[Arvostelut ja tagit](#)

[Lisää](#)

[Avaa lähde uudessa ikkunassa](#)

Suomen vapaakirkko. Viipurin vapaaseurakunta

Viipurin vapaaseurakunnan arkisto

LUETTELOT

Muuttoluettelot

Bc:1 Muuttoluettelot (1925-1942)

[Yksikön tiedot arkistotietokannassa](#)

Säilyttävä arkistolaitoksen yksikkö: KA

Aineistossa on käyttörajoitus

Sisältää henkilötietolainsäädännössä määriteltyjä arkaluonteisia henkilötietoja, joiden käyttö edellyttää käyttö lupaa.

- [Hae käyttö lupaa](#)

Impilahden seurakunta (10)

Näytä 6 lisää ▾

Kokoelma

Jaakkiman seurakunnan arkisto (19)

Kirvun seurakunnan arkisto (19)

Johanneksen seurakunnan arkisto (16)

Antrean seurakunnan arkisto (14)

Impilahden seurakunnan arkisto (13)

Näytä 6 lisää ▾

Luontipäivä

Vanhempi kuin 1920 (188)

1920-1930 (202)

1930-1940 (285)

1940-1950 (297)

Uudempi kuin 1950 (139)

Hakuehdotuksia

Tältä tekijältä:

Jaakkiman seurakunta

Kirvun seurakunta

Johanneksen seurakunta

Antrean seurakunta

Impilahden seurakunta

 rss



Arkistoyksikkö

☆ Rippikirjat

Taipaleen ortodoksinen seurakunta 1901-1909

Taipaleen ortodoksisen seurakunnan arkisto VÄESTÖREKISTERIARKISTO / KIRKON PÄÄKIRJAT HAKEMISTOINEEN / Pää- ja rippikirjat

[Online-käyttö](#)

[Näytä online-sisältö](#) [Sijainnit](#) [Lisätiedot](#) [Arvostelut ja tagit](#) [Lisää](#)



Arkistoyksikkö

☆ Rippikirjat

Ilomantsin ortodoksinen seurakunta 1906-1916

Ilomantsin ortodoksisen seurakunnan arkisto VÄESTÖREKISTERIARKISTO / KIRKON PÄÄKIRJAT HAKEMISTOINEEN / Pää- ja rippikirjat

[Online-käyttö](#)

[Näytä online-sisältö](#) [Sijainnit](#) [Lisätiedot](#) [Arvostelut ja tagit](#) [Lisää](#)



Arkistoyksikkö

☆ Rippikirjat

Antrean seurakunta 1921-1930

Antrean seurakunnan arkisto VÄESTÖREKISTERIARKISTO / Pääkirjat hakemistoinen / Pää- ja rippikirjat

[Online-käyttö](#)

[Näytä online-sisältö](#) [Sijainnit](#) [Lisätiedot](#) [Arvostelut ja tagit](#) [Lisää](#)



Arkistoyksikkö

☆ Rippikirjat

Antrean seurakunta 1941-1950

Antrean seurakunnan arkisto VÄESTÖREKISTERIARKISTO / Pääkirjat hakemistoinen / Pää- ja rippikirjat

[Online-käyttö](#)

[Näytä online-sisältö](#) [Sijainnit](#) [Lisätiedot](#) [Arvostelut ja tagit](#) [Lisää](#)




Arkistoyksikkö




☆ Rippikirjat

Antrean seurakunta 1941-1950


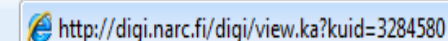
Antrean seurakunnan arkisto VÄESTÖREKISTERIARKISTO / Pääkirjat hakemistoinen / Pää- ja rippikirjat

[Online-käyttö](#)

 http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=3284580 - Windows Internet Explorer

   http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=3284580

Tiedosto Muokkaa Näytä Suosikit Työkalut Ohje

 Suosikit  http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=3284580

Aineisto on käyttörajoitettua ja on katsottavissa arkistolaitoksen sisäverkosta kirjautumalla. Pääsy edellyttää tunnusten ja tarvittaessa käyttöluvan anomista arkistolaitoksen tutkijaisaleissa.

KDK ja käyttörajoitetut arkistoaineistot

- kansalliseen näkymään voidaan siis välittää vain julkisia metatietoja: huolehdittava taustajärjestelmissä
- asiakasliittymästä metatiedot välitetään Europeanaan, josta kaupallisestikin vapaasti käytettävissä: kaupallisiin oikeuksiin liittyviä rajoituksia voi välittää
- ➔ voi johtaa siihen, että kaikki organisaation aineisto ei ole haettavissa kansallisessa näkymässä
- KDK tarjoaa käyttöliittymän aineiston hakuun, mutta
- **arkisto(sektori)n omat palvelut ovat avainasemassa aineiston saavutettavuuden varmistamisessa**



Kiitos!

jaana.kilkki@narc.fi



KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET